

مدیریت بحران شهری

مؤلفین:

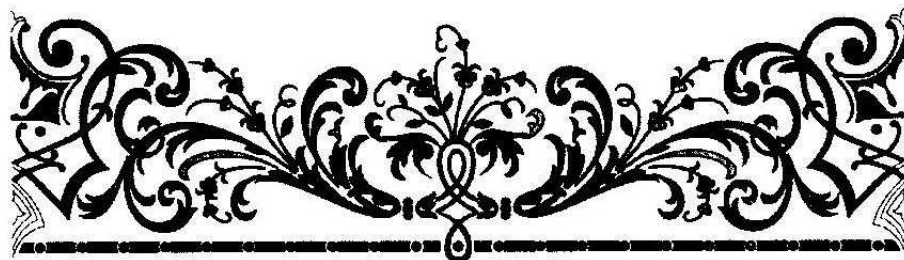
مهندس بهار مرادی

(کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی و

مدیر آب و فاضلاب روستایی شهرستان بهار)

سعدی مصطفازاده

(کارشناسی علوم سیاسی و فرماندار شهرستان روانسر)

- سرشناسه : مرادی، بختیار، ۱۳۵۸-
عنوان و نام : مدیریت بحران شهری/بختیار مرادی، سعدی مصطفازاده.
پدیدآور
مشخصات نشر : مشهد : انتشارات جالیز، ۱۳۹۹.
مشخصات : ۹۲ ص.: مصور، جدول.
ظاهری
شابک : ۲۵۰۰۰۰ ریال ۰-۷۷-۷۲۶۳-۶۲۲-۹۷۸:
وضعیت فهرست : فیپا
نوعی
یادداشت : کتابنامه: ص. ۸۰-۹۲.
مرغوع
موضوع : مدیریت بحران
Crisis management :
موضوع : ب.های طبیعی -- پیش‌بینی‌های ایمنی
Natural disasters - Safety measures :
موضوع : مصطفازاده، سعدی، ۱۳۶۴-
شناسه افزوده
رده بندی کنگره : ۴۹۱.۷
رده بندی دیویی : ۵۶۶.۵۸
شماره : ۴۱/۵۰۵۶
کتابخشنامی ملی

مدیریت بحران شهری

بختیار مرادی، سعدی مصطفازاده

ناشر: انتشارات جالیز

چاپ: اول، بهار ۱۳۹۹ / ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۹۲

قیمت: ۲۵۰،۰۰۰ ریال

شابک: ۷۷-۰-۷۷۲۶۳-۶۲۲-۹۷۸

طراح جلد: صالح مقدم

صفحه آرائی: سعید محمد مهدیزاده فیض آبادی

حق چاپ محفوظ است

آدرس: مشهد بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی

تلفن تماس: ۰۹۱۵۹۳۰۹۹۶۳-۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵-۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۸

فهرست مطالب

۸	بیشگفتار
۱۰	فصل اول
۱۰	کلیات و مفاهیم
۱۳	مدیریت بحران و برنامه ریزی مصون سازی شهرها
۱۴	برنامهریزیهای لازم جهت مصونسازی شهرها در برابر بلایای طبیعی:
۱۵	مراحل مدیریت بحران
۱۵	طبقه‌بندی بلایای طبیعی شهری
۱۷	عوامل مؤثر بر روی تلفات
۱۷	مفاهیم سازش و کاهش اثرات بلایا:
۱۷	تاسیسات و زیرساختهای شهری
۱۸	کاربری اراضی شهری
۱۸	تجارب جهانی در برخورد با آسیبپذیری شبکههای ارتباطی
۱۹	برنامهریزی شهری مبتنی بر ارزیابی خطر بلایا
۱۹	ارزیابی خطر بلایا و برنامه ریزی پاسخگویی بلایای شهری
۲۰	سیستم ارزیابی آسیبپذیری در برنامه ریزی توسعه
۲۳	فصل دوم
۲۳	مدیریت بحران
۲۴	بحران چیست؟
۲۴	منشأ مفهوم بحران
۲۵	گونه شناسی (تیپولوژی) مفهوم بحران
۲۶	شاخص شناسی (کالبدشناسی) مفهوم بحران
۲۷	مدیریت بحران
۳۰	فصل سوم
۳۰	مدیریت یکپارچه در بحرانهای شهری
۳۲	مخاطرات محیطی
۳۲	سیلاب
۳۳	احتمال خطر پذیری
۳۳	فاجعه و حوادث طبیعی
۳۴	آسیب پذیری شهری و معیارهای شناخت آن
۳۶	مدیریت واحد و نقش آن در کاهش آسیب پذیری شهرها

فصل چهارم..... ۳۸

میزان آسیب پذیری در بحرانهای شهری ۳۸

۳۹..... گسترش شهرهای امروزی و افزایش آسیب پذیری

۳۹..... تأثیر فرم و بافت شهرها در آسیب پذیری آنها

۴۰..... بافت قدیم شهری و آسیب پذیری آن

۴۲..... زاغه نشینی و حاشیه نشینی، آسیب پذیرترین بخش شهرها

۴۲..... تأثیر کاربری اراضی شهرها در آسیب پذیری آنها

۴۳..... آیین نامه ها، قوانین و مقررات شهرسازی و آسیب پذیری شهرها

فصل پنجم..... ۴۶

مدیریت بحران شهری با تأکید بر مرحله پس از بحران ۴۶

۴۷..... بازسازی و مدیریت پس از بحران

۴۸..... چهار اصل مدیریت بحران: بازسازی

۴۸..... اقدامات اجرایی در زمینه بازسازی

۴۹..... الگوهای بازسازی واحد های مسکونی

۴۹..... بازسازی روانی واجتماعی

۵۰..... اهداف حمایت های روانی

۵۰..... انواع بحران های روانی- اجتماعی

۵۱..... آوار برداری

۵۱..... تکنیک ها و روش های نجات از زیر آوار

۵۱..... انواع موقعیت یاب

۵۲..... استفاده از ماشین آلات در آوار برداری کوتاه مدت

۵۲..... بهسازی

۵۴..... ساختمان های خشتی و گلی و آجری غیر مسلح

۵۴..... ساختمان های اسکلت فولادی با اتصال خرچینی

۵۵..... ارزیابی و بازنگری

فصل ششم..... ۵۷

اولویت بندی عوامل مؤثر در مدیریت بحران شهری ۵۷

۶۰..... شاخص شناسی (کالبد شناسی) مفهوم بحران

۶۰..... شاخص های مورد بررسی در سازمان های مرتبط با بحران

۶۰..... وضعیت وجود نیروی انسانی آموزش دیده برای آمادگی در برابر بلایای طبیعی

۶۱..... وجود نظام ذخیره سازی برای مدیریت پشتیبانی امداد و نجات

۶۱..... وجود تجهیزات تخصصی عملیات امداد و نجات در سازمان های مرتبط با نظام بحران

۶۱..... تخصیص اعتبارات به موقع برای آمادگی سوانح

۶۱..... ساختار تشکیلات مناسب برای هدایت عملیات امداد و نجات

۶۲..... وجود نظام اطلاع رسانی در سازمان های مرتبط با بحران شهر

۶۲..... وضعیت اثربخشی عملیات تخلیه اضطراری

۶۲	اولویت‌بندی عوامل مؤثر در مدیریت بحران شهری
۶۳	پیشنهادات و راه‌کارهای اجرایی برای دستیابی به وضع مطلوب
۶۶	فصل هفتم
۶۶	توانمندسازی مدیریت بحران شهری
۶۷	مدیریت بحران و برنامه‌ریزی شهری
۶۹	وظایف مدیریت بحران
۷۱	فصل هشتم
۷۱	ارزیابی آسیب‌پذیری و مدیریت بحران شهری
۷۱	(نمونه موردی؛ زلزله)
۷۵	نقشه راه بندب برای شهرها
۸۰	منابع

پیشگفتار

امروزه شهرها بدلیل توسعه بدون برنامه با برهم زدن توازن زندگی، عدم توجه به مسائل محیطی و استفاده ابزاری از طبیعت دچار بحران‌های عدیده‌ای شده‌اند. دامنه این بحران‌ها علاوه بر آنکه سرعت روند نابودی محیط طبیعی را دوچندان کرده بلکه شهرها را در معرض آسیب‌ها و بحران‌هایی قرار داده که توجه به مدیریت آنها را با عنوان مدیریت بحران دوچندان نموده است.

بدیهی است که مدیریت بحران در برگیرنده یک سری عملیات و اقدامات پیوسته و پویا است که به طور کلی بر اساس اصول کلاسیک مدیریت شامل برنامه ریزی، سازماندهی، تشکیلات رهبری و کنترل است. مدیریت بحران مجموعه مفاهیم نظری و تدابیر عملی در ابعاد برنامه‌ریزی جهت مقابله با سوانح هنگام، قبل و بعد از سانحه است. این سطلاح به نحوه مدیریت‌های سانحه و عواقبشان نیز می‌پردازد. معمولاً در مدیریت بحران چندین سازمان، رگان مختلف، درگیر انجام وظایفی می‌شوند که باید با هماهنگی کامل نسبت به پیشگیری از بحران، کاهش اثرات آن، آمادگی لازم جهت رویارویی با آن، اقدام نمایند.

ماهیت سوانح و بحران‌ها اهداف اصلی مدیریت بحران و سوانح عبارتند از:

۱- نجات جان انسان‌ها

۲- کاهش تعداد آسیب دیدگان

۳- کاهش خسارت به اموال، دارایی‌ها و محیط زیست.

در راستای تحقق این اهداف لازم است در چارچوب یک برنامه، طرح مدون خطرات ممکن و روش‌های پیشگیری از آنها شناسایی و برنامه‌های اجرایی برای کاهش اثرات سانحه و بحران‌های آتی تهیه گردد. علاوه بر این لازم است طرح‌هایی به منظور آمادگی شهروندان برای مقابله با سوانح و بحران‌های احتمالی تهیه شود تا در صورت بروز آنها تلفات و خسارات احتمالی کاهش یابد. برنامه جامع چهارچوب مدیریت بحران دارای اجزا و مراحل است، که هر یک از مراحل آن باید در زمان خاص خود (قبل از بحران، در حین بحران و یا بعد از بحران) انجام شود، تا موفقیت برنامه در مقابله با بحران را تضمین نماید.

دامنه فعالیت‌ها در زمینه حوادث غیرمترقبه به قدری وسیع و گسترده است که تقریباً تمام دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی و غیردولتی و حتی مردمی را نیز شامل می‌شود و به عبارت دیگر باید اعتراف کرد که در صورت بروز حوادث بزرگ، بدون همکاری متقابل بین مردم و دولت و همچنین نهادهای بین‌المللی، اقدام در این زمینه ناممکن می‌باشد.